

ŽIVOT S POLICAJTEM

**VŠE, CO BY MĚLA RODINA
POLICISTY VĚDĚT**

ELLEN KIRSCHMANOVÁ, PH.D.
S předmluvou policejního prezidenta

ŽIVOT S POLICAJTEM

**VŠE, CO BY MĚLA RODINA
POLICISTY VĚDĚT**

ELLEN KIRSCHMANOVÁ, PH.D.

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

I LOVE A COP. What Police Families Need to Know. Revised Edition.

© 2007 Ellen Kirschman

Translation © David Sajvera, 2015

Prologue © brig. gen. Mgr. Bc. Tomáš Tuhý, 2015

Prologue © plk. Mgr. Vladimír Voska, 2015

Prologue © kpt. Mgr. Jana Hrubá, 2015

Cover Photo © PP ČR, 2015

Czech Edition © Grada Publishing, a. s., 2015

ISBN 978-80-247-5342-3

ELEKTRONICKÉ PUBLIKACE:

ISBN 978-80-247-9637-6 (ve formátu PDF)

ISBN 978-80-247-9638-3 (ve formátu EPUB)

**TATO KNIHA JE VĚNOVÁNA VŠEM MUŽŮM A ŽENÁM ZÁKONA
A JEJICH RODINÁM**

Děkujeme Zdravotní pojišťovně ministerstva vnitra České republiky za spolupráci
a podporu při vzniku knihy.

Souhlasím s myšlenkou, která je vyjádřena v úvodním citátu této knihy a platí stejně tak pro americké prostředí jako pro to české: není mnoho profesí, o kterých toho bylo tolik napsáno a natočeno a o kterých by se tolik diskutovalo v médiích, jako je profese policisty – realitu policejní práce zná přesto málokdo. Velmi těžko se realita policejní práce zprostředkovává i těm, kteří policistům vytvářejí nutné zázemí pro úspěšné vykonávání této profese, totiž jejich nejbližším osobám – rodině a přátelům.

Jsem velice rád, že v České republice vychází kniha, která velmi realisticky, fundovaně a přitom citlivě popisuje blízkým osobám policistů psychickou náročnost a specifika policejní práce a připravuje je na život s nimi. Vůbec přitom nevádí, že autorka vychází ze svých mnohaletých zkušeností z psychologické péče o policisty v USA – většina problémů a příběhů, o kterých v této knize čteme, je totožná s těmi, o kterých by mohli vyprávět policisté a jejich blízcí kdekoli na světě, tedy i v České republice.

Jsem přesvědčen, že tato kniha bude užitečná nejen čtenářům, kteří mají „doma“ policistu a chtějí mu lépe porozumět, protože jim na něm záleží. Měli by si ji však přečíst především samotní policisté stejně jako ti, kteří o službě v Policii České republiky teprve uvažují. Přitom těm prvním jmenovaným se možná některé pasáže knihy nebudou číst právě lehce, protože paní doktorka Kirschmanová píše otevřeně o problémech, které se nás policistů silně dotýkají a které si neradi připouštíme (nebo o nich alespoň neradi hovoříme) – mýty a předsudky o vlastnostech, schopnostech či psychické odolnosti policisty totiž nevytváří jen veřejnost, ale někdy i my sami.

**BRIG. GEN. MGR. BC. TOMÁŠ TUHÝ,
POLICEJNÍ PREZIDENT**

Jako policejní psycholog jsem knihou paní doktorky, jak tušíte, nadšen a jsem velice rád, že mohla vyjít v češtině. Mnoho autorčiných postřehů, myšlenek, zkušeností a příběhů by mělo být vytesáno do zdí českých policejních služeben, aby na ně v policii nebylo nikdy zapomenuto. Kéž bych uměl tak trefně jako ona pojmenovat problémy a nástrahy, které policisty a jejich blízké sužují, a kéž bych jim uměl dát tolik užitečných rad, napadá mě při čtení. Cítím, že i pro nás, policejní psychology, může tato kniha být učebnicí a průvodcem při práci s našimi klienty, mezi nimiž nejsou jen policisté a policistky, ale například i jejich partneři či děti.

My policejní psychologové se setkáváme s lidmi, kteří mají zájem pracovat jako policisté, při vstupním psychologickém vyšetření, během něhož zjišťujeme jejich osobnostní předpoklady pro úspěšný výkon služby. Tito, většinou velmi mladí lidé, zpravidla nemají a ani nemohou mít příliš reálnou představu o tom, co je ve službě čeká. Jsou plni ideálů a (často nereálných) očekávání... a je to tak asi v pořádku. Při předávání pozitivního závěru vyšetření těmto budoucím policistům mě někdy napadají zneklidňující otázky: Bude pro ně naše případné další setkání opět tak radostné? Neuškodil jsem jim (nebo jejich blízkým) vlastně svým kladným stanoviskem? Po vydání knihy, kterou máte právě před sebou, se mi trochu uleví. Budu jim říkat: „Blahopřeji, ale slibte mi, že si před svým nástupem k policii přečtete knihu *Život s policajtem* od Ellen Kirschmanové.“

PLK. MGR. VLADIMÍR VOSKA,
VEDOUcí PSYCHOLOG PČR

Příběh této knihy začíná na podzim roku 2011. V té době jsme s partnerem plánovali několikaměsíční pobyt v Kalifornii a já přemýšlela o tom, cože tam budu vlastně dělat, když on bude chodit do práce. Říkala jsem si, že bych ráda poznala tamní policejně psychologický svět. Sloužím na útvaru s mezinárodním přesahem, poprosila jsem proto našeho důstojníka pro mezinárodní spolupráci, jestli by mi nepomohl sehnat kontakt na nějakého policejního psychologa v okolí San Franciska. Souhlasil a napsal e-mail styčnému důstojníkovi z DEA FBI (Drug Enforcement Agency) do Vídně. Ten napsal svému kolegovi do Kalifornie. Ten oslovil Joela Faye (policejního psychologa s dlouholetou praxí policisty), který byl velice zaplněn, tak poprosil svou kolegyni Ellen Kirschmanovou, jestli by se mě neujala. A v dubnu 2012 jsme se s Ellen setkali v kavárně v Menlo Parku v Kalifornii. Díky Ellen jsem se zúčastnila několika terapeutických pobytů pro policisty a hasiče, poznala mnoho amerických policistů a policejních psychologů a pochopila, že naše světy jsou si překvapivě i přes pár rozdílů velice podobné. V roce 2013 přiletěla Ellen do ČR, aby školila několik dní naše policejní psychology. Všechny zaujala její energičnost, životní nadhled, smysl pro humor a hluboké porozumění policejnímu světu a práci policejního psychologa, což je patrné i z její knihy. V roce 2015 u nás vychází překlad její knihy, čemuž předcházela rok usilovná práce, ale nakonec se věc, která se zpočátku zdála jako něco naprosto nereálného, podařila. Důkaz toho držíte právě teď ve svých rukou. Moc děkuji všem, kteří se na realizaci překladu a vydání této knihy podíleli. A nejvíc Tomášovi, protože díky němu jsem se do Kalifornie dostala.

**KPT. MGR. JANA HRUBÁ,
PSYCHOLOŽKA, NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA SKPV PČR**

ÚVOD

Sotva asi najdeme práci, o které už toho bylo tolik napsáno a kterou přesto vůbec nikdo nezná. Práce policistů je už po generace námětem pro spisovatele, dramatiky, scenáristy, televizní producenty i pro všetečný tisk, ale každý zasvěcený člověk ví, že skutečný svět, ve kterém policajti žijí, je pro většinu lidí stále *terra incognita* (neznámé území).

Velitel ve výslužbě Anthony Bouza

Účastnila jsem se kdysi jedné informační schůzky organizované pro rodinné příslušníky nových policistů. V místnosti, kde se tato schůzka konala, byla hlava na hlavě: manželky, děti, matky, otcové, nevlastní rodiče, sourozenci, snoubenky a další důležité osoby. Děti byly svátečně oblečené. Všichni byli zároveň šťastní i trochu nervózní. Myslím, že ani jeden z nich příliš nechápal, proč je sem vlastně pozvali. I policisté z jiných útvarů, kteří se na tomto oddělení v tu dobu zrovna vyskytovali, byli rovněž překvapení, protože se jim ještě nikdy nestalo, aby za nimi jejich rodinní příslušníci přišli do práce. Úplní nováčci nedokázali ocenit jedinečnost tohoto setkání, protože netušili, že je to v kontextu policejní práce vcelku neobvyklá situace.

Ten večer bylo na programu několik bodů. Nejprve vystoupil policejní ředitel, který všechny krátce uvítal. Jeho zástupce pak nové policisty a jejich rodiny seznámil se systémem benefitů a dalších výhod, na které mají jako státní zaměstnanci nárok. Další koordinující důstojník pak hovořil o zvláštностech výcviku nových policistů a o nárocích, které tento výcvik klade na ně i na jejich rodiny. O své zkušenosti se soužitím s policistou se podělily také dvě manželky zkušenějších kolegů. Jedna byla mladší, zatímco druhá byla už babičkou.

Já jsem mluvila jako úplně poslední. Měla jsem za úkol pohovořit o mýtech a realitě práce u policie a také o různých emočních rizicích, které jsou s touto prací spojeny. Všichni zúčastnění velmi pozorně poslouchali, ale nikdo z nich nic neříkal, nediskutoval ani nekladl žádné dotazy. V žertu jsem jim řekla, že je možná jejich milovaní policajti před tímto setkáním instruovali, aby nekladli žádné nevhodné dotazy, a zdůraznila jsem, že je naopak vhodné, aby se do přednášky aktivně zapojovali a na cokoli se ptali. První otázky se týkaly především bezpečnosti jejich blízkých. Bylo vidět, že to je hlavní problematika, která je možná trochu znervózňuje. Zaznamenala jsem ale také různé náznaky jiných důležitých témat, která je očividně zajímala či znepokojovala, na něž se ale styděli zeptat. Začala jsem proto o nich mluvit, aniž bych čekala na případné dotazy. Jak tahle práce změní člověka, kterého miluji? Nebudu muset bojovat o jeho čas a pozornost? Jak se adrenalinová stránka jeho práce projeví v každodenním chodu naší domácnosti? Co když můj policista začne být zahořklý, cynický nebo se začne projevovat rasisticky? Co když nás nebude už nic spojovat? Jaká je pravděpodobnost rozvodu? Jak jsem jim mohla v tak krátkém čase, který mi byl pro moje vystoupení vyměřen, vysvětlit, že způsoby, jakými policista a jeho rodina projdou třeba dvacet let trvající kariérou u sboru, mohou být různé a závisí na mnoha faktorech? Uvedu některé z nich.

- Samotná práce a její charakter – fyzické, intelektuální a emoční požadavky, které na policistu klade.
- Míra kontroly, kterou má policista nad svou prací, a jeho schopnosti plnit tyto požadavky.
- Kultura na pracovišti a styl vedení příslušného oddělení.
- Možnost kariérního postupu nebo naopak jeho absence.
- Vztah mezi policií a místními obyvateli.
- Individuální vlastnosti a schopnosti, jako například schopnost vyrovnávat se se stresem, kvalita a dostupnost rodinných vztahů a podpory od ostatních členů, zdravotní stav a finanční stabilita.
- A – v neposlední řadě – *štěstí*.

Když jsem ten večer mluvila o psychologických a emočních rizicích práce u policie, cítila jsem se trochu jako kverulant. Ten večer měl každý cítit především hrdost, radost a naději. Uprostřed všech těch optimisticky naladěných tváří pro mě bylo velmi obtížné mluvit o tolika negativních věcech. Jediné, co mi v tu chvíli dodávalo sílu, bylo přesvědčení, že ukázat jim nepřikrášlenou realitu je nejlepším protijedem proti případnému vyhoření a zklamání. A pokud je ten večer moje negativní prognózy snad vyděsily, zmapovala jsem alespoň podle svého nejlepšího vědomí a svědomí určitou oblast problémů, které budou muset třeba někdy sami řešit. Nebudou se pak na své svízelné cestě cítit tak osamocení. Věděla jsem, že to je potřeba.

Když problémy přerostou člověku přes hlavu

Zaměření odborníků na rodinu a její problémy je velmi důležité, protože právě rodina by měla být pro policistu oporou, a to zejména ve chvílích, kdy se pracovní problémy začínají přelévat i do sféry soukromého života. Ačkoli v dnešní době slyšíme spoustu slov o posvátnosti rodiny a rodinných hodnotách, pravdou je, že na běžném pracovišti a vlastně i v naší společnosti obecně člověk nenachází pro svůj rodinný život příliš velkou podporu. Mnoho z malých dětí bylo ten večer na schůzce přítomno prostě proto, že jejich rodiče nesehnali nikoho, kdo by je hlídal. Mnoho manželek bylo také nuceno na plný úvazek pracovat, protože rodina by s jedním příjmem nevyšla.

Dnes byl jejich šťastný den, ale co se stane, když jim pracovní a rodinné problémy přerostou přes hlavu? Rodina se může místo své primární funkce opory či nárazníku, chránícího člověka před stresem, stát jakýmsi hromosvodem pracovního napětí, či naopak – práce se stane terčem, do kterého směřuje energie z nevyřešených rodinných problémů. Rodina a práce se nikdy nedá zcela oddělit – je vlastně nebezpečné se o to pokoušet. Ten večer jsem se proto snažila, abych povzbudila rodiny, aby fungovaly jako tým a dokázaly zvládnout prorůstání pracovní a rodinné sféry a problémy z toho pramenící.

Rozvod: Mýty a realita

Naše společnost se o práci policistů velmi zajímá. Policisté se objevují v televizních seriálech, dokumentárních filmech, ve zprávách i ve filmech a diváci, kteří tyto pořady sledují, už skoro nedokážou rozlišit, co je mýtus a o čem je tahle práce ve skutečnosti. To byl i případ lidí, kteří se ten večer sešli v té místnosti.

Jedním ze všeobecně rozšířených mýtů, které bych chtěla vyvrátit, je tvrzení, že manželství s policistou je nevyhnutelně předurčené k rozvodu. Manželství a rodinný život obecně dnes možná prochází určitou krizí, neboť k rozvodům dochází velmi často – bez ohledu na povolání manželů. Člověk se může někdy setkat s rodinami, u nichž nechápe, jak mohou fungovat – dvě rozdílné lidské bytosti, z odlišných rodin a z odlišného sociálního prostředí, dva lidé s odlišnými hodnotami, biologickými a sexuálními potřebami, komunikačními styly dokážou vytvořit vcelku funkční manželství. I ti z nás, kdož mají štěstí na podobně orientovaného partnera, musí prohlásit, že se stále v mnoha ohledech lišíme. Dokonce i ti partneři, které přitahují protikladné vlastnosti jejich protějšku, mohou být po čase zklamaní.

Mezi důležité faktory, ovlivňující náš rodinný život i naši práci, patří samozřejmě naše vlastní rodinné a kulturní zázemí, které podmiňuje naše očekávání, postoje, naši sebeúctu, naše potřeby a interpersonální dovednosti. Rodinní příslušníci policistů i policejní psychologové na tento fakt často zapomínají a svádí všechnu vinu výhradně na práci. Je *samozřejmě* pravdou, že návyky, které se člověk naučí v práci – a zvlášť pak v práci u policie –, mohou představovat pro rodinný život značné riziko. Určité „podmínky“ spojené neoddelitelně s touto prací, jako například delší pracovní doba nebo noční služby, nemusí být rodinnému životu zrovna ku prospěchu. Nejhorší na tom ale je, že právě problémy v zaměstnání bývají často jen pohodlným alibi pro nefungující manželství. Zúčastněné strany tak mají jednoznačného viníka, aniž by se snažily neshody se svým partnerem konstruktivně řešit a pozitivním způsobem vytvářet, posilovat a upevňovat rodinné vazby.

Před několika lety jsem se účastnila přednášky. Jeden můj velmi respektovaný kolega mluvil k velké skupině policistů, jejich manželék a příbuzných. Stál na pódiu a instruoval policisty v hledišti, aby se otočili k policistovi, který sedí nalevo, pak aby se otočili k policistovi, který sedí napravo, pak dopředu a pak dozadu. Pak jim oznámil, že do pěti let bude jeden z těchto kolegů, kterého právě viděli, rozvedený a tři z nich budou svým partnerům nevěrní. O přestávce jsem si pak odskočila na toaletu, kde jsem našla hlouček dam, které byly jeho nesmyslným a neověřeným tvrzením naprosto zděšené. A to si radši ani nedomýšlím, jak probíhaly rozhovory s partnery při cestě domů. Všechno to byla reakce na jeden mýtus, který se nezakládá na pravdě.

Statistiky týkající se rozvodů v rodinách policistů jsou velmi vágní a nespolehlivé. I kdybychom tyto statistiky dokázali ověřit, čísla nejsou ve srovnání s ostatními profesemi, jinými regiony či jinými kulturami příliš významná. Některé studie, které se zaměřují na manželství policistů, tvrdí, že nejkritičtější jsou první tři roky soužití, a že když policisté mužského pohlaví tyto první tři roky vydrží, bývá jejich manželství mnohem stabilnější než u ostatní populace. Jinak řečeno – 75 % rozvodů policistů se odehraje v prvních třech letech manželství. (Počet rozvodů u policistek je ovšem vyšší. Tímto fenoménem se budeme zabývat v kapitole 12.)

Někteří badatelé tvrdí, že druhá manželství policistů bývají stejně stabilní, nebo dokonce stabilnější než manželství osob z jiných profesních skupin. Jiné studie zase poukazují na některá další klíčová kritéria zvyšující riziko rozvodu. Jedná se především o nízký věk mladých manželů a dále o hledisko, zda v době, kdy se jeden nebo oba stali policisty, byli už manželé.

Při vytváření modelů rozvodovosti policistů je prostě ve hře tolik různých faktorů a proměnných, že by bylo nerozumné pouze na základě statistických údajů tvrdit, že mezi zaměstnáním u policie a rozvody existuje přímá příčinná souvislost.

A co nevěra? Tady je zase vcelku rozšířený mýtus, že policisté – převážně mužského pohlaví – jsou svým manželkám pravidelně nevěrní, protože

mají velmi mnoho příležitostí seznámit se s jinými ženami. Říká se také, že mnoho žen policisté přitahují. Získat relevantní informace o sexuálním chování je ale vždycky obtížné a dospět k nějakému vědecky podloženému závěru pouze na základě informací, které si šuškájí dva lidé mezi sebou, je rovněž problematické. Myslím si, že se jedná opět o předsudky. Výmluvou na své zaměstnání u policie se lidé často snaží ospravedlnit, že byli nevěrní. Důvodem nevěry ale není příslušnost k určité profesi, ale jsou to spíše osobnostní rysy konkrétních lidí, kteří se jí dopouštějí.

Jak pracovat s touto knihou

Když informační schůzka skončila a všechna pizza, která se hostům podávala, už byla snědená, rodiny se nahrnuly k východu a všichni si podávali ruce s důstojníky, s koordinátorem výcviku i s psychology a diskutovali s nimi. Byla to možnost popovídat si s člověkem, kterého budou chtít třeba ještě někdy navštívit. Měla jsem pocit, že se večer vydařil. Jsem vděčná za každou příležitost, kdy se mohu dostat ze své kanceláře a dozvědět se něco ze života policistů, o které se starám, i ze života jejich rodin.

Čtenář ale tuhle možnost samozřejmě nemá. Rady, které naleznete v této knize, je třeba chápat jako obecné. Je naprosto jasné, že každý člověk žije svůj vlastní jedinečný život a že si potřebuje přizpůsobit svoje návrhy své vlastní situaci a může samozřejmě zvážit, zda nevyhledá profesionální pomoc psychologa či jiného odborníka.

Skutečnost, že čtete tuto knihu, může znamenat, že v rámci své rodiny představujete osobu, která se cítí zodpovědná za řešení problémů a případnou nápravu věcí, které nefungují tak, jak by měly. Nebo můžete být člověkem, který je uprostřed svojí rodiny nešťastný a cítí nejsilněji ze všech potřebu situaci změnit. Tato kniha vám může pomoci oddělit věci, které můžete změnit, od těch, které změnit nemůžete.

Příběhy zde popsané jsem čerpala ze svých materiálů a z materiálů svých kolegů, policejních psychologů. Všechny postavy byly přitom popsány tak, aby nebyla prozrazena jejich identita, kromě případů, kdy

jsem od zúčastněných obdržela souhlas se zveřejněním jejich pravých jmen. Několik vyprávění pak vzniklo spojením dvou či více skutečných příběhů. Důvodem bylo zachování anonymity a jasnější popis případu. Tyto příběhy se odehrály na různých místech naší země, ačkoli většina osob pochází ze západního pobřeží Spojených států. Většina policistů, o nichž se tu mluví, pracovala či pracuje na menších či středních odděleních (o 50 až 300 policistech).

S touto knihou můžete pracovat dvojím způsobem. Můžete si sednout a přečíst ji od začátku od konce. Je samozřejmě možné, že se všechny kapitoly nemusí týkat vaší rodiny, mohou se ale týkat někoho, koho dobře znáte. Druhý způsob práce s touto knihou je, že ji budete používat jako lékařskou příručku – pak si přečtete pouze ty kapitoly, které potřebujete. Knihu si můžete číst společně se svým partnerem – jako určitou prevenci – a chápat ji jako odrazový můstek pro další plánování. Rodiny, které jsou připravené na budoucnost, prosperují očividně lépe než ty, které na ni připravené nejsou. Když je člověk připravený na to, co přijde, necítí se pak tolik izolovaný a bezbranný. Týká se to zvláště těch profesí, kde člověk přesně neví, co bude zítra.

Ať už jste partnerem policisty dlouho nebo jste se jím stali teprve nedávno, budou pro vás nejtvrdějším oříškem asi kapitoly o traumatu. Tyto kapitoly můžete vynechat a přečíst si je třeba někdy v budoucnu – pokud je budete potřebovat. Většina lidí si asi nedokáže sednout a v klidu si číst o podobném tématu. Pokud nemáte chuť tyto kapitoly číst, nečtěte je. Moje rada ale je, abyste si je alespoň letmo prolistovali a zhruba se s nimi seznámili pro případ, že byste tyto informace někdy potřebovali. Doufám ale, že je nikdy potřebovat nebudete.

Rozšířené vydání knihy

Kniha *Život s policajtem* je napsána tak, aby řešila každodenní problémy, které jsou policisté a jejich rodiny nuceni řešit. Od roku 1997, kdy byla poprvé publikována, ale došlo k celé řadě dramatických událostí

i katastrof – ať už přírodních, nebo člověkem vyvolaných. Ačkoli zatím neznáme všechny dlouhodobé účinky, kterými se tyto pohromy na psychice lidí podepsaly, víme už, že mnoho ochránců zákona prokázalo tvář v tvář nebezpečím a tragédiím pozoruhodnou míru odvahy a houževnatosti. Naše cesta ale bohužel není ještě u konce. Zdá se, že svět je čím dál nebezpečnější. Stále přítomné nebezpečí terorismu visí jako Damoklův meč nad našimi hlavami a zvláště pak nad hlavami těch, jimž je tato kniha určena.

Upravila jsem ji proto tak, aby odrážela tyto nové skutečnosti, aniž bych však přitom výrazněji pozměňovala materiál, na němž bylo založeno první vydání. Změny naleznete především v kapitolách o traumatu a jeho překonání, které jsem doplnila o nové důležité informace a tipy týkající se přípravy na kritické situace. Rozšířila jsem také kapitoly o domácím násilí a alkoholu tak, aby lépe odrážely současný vývoj, a aktualizovala jsem také příslušná statistická data.

Konečně jsem také změnila dedikaci této knihy, kterou bych chtěla věnovat všem profesionálním ochráncům zákona a jejich rodinám na celém světě, a to za jejich odvalu a vytrvalost ve všedních i nevšedních situacích, které je čekají. Chtěla bych jim poděkovat za jejich odhodlání brát na sebe riziko a za to, že se díky nim můžeme cítit bezpečně.

ČÁST I.

**„MILÁČKU,
UŽ JSEM DOMA!“**

KAPITOLA 1

JAK TO JE. FAKTA A KAŽDODENNÍ REALITA PRÁCE U POLICIE

Jak dokáže člověk během dne přežít všechno to komandování, plnění příkazů a rozkazů – a skrývat přitom svoje emoce, strach... a pak otevřít dveře a říct: „Ahoj, miláčku, už jsem doma!“?

Beverly J. Anderson, Ph.D.,
ředitel programu Metropolitan Police Employee Assistance Program
(Program Metropolitní policie pro podporu zaměstnanců)

V souvislosti s prací policisty můžeme uvést jistá daná „fakta“, která již pěkných pár desítek let platí a o kterých se můžeme domnívat, že budou aktuální i v budoucnu. Prvním daným faktem je práce na směny. Druhým jsou přesčas. Třetí skutečností je, že tato práce je často provázena různými kritickými situacemi a je do značné míry nepředvídatelná. Čtvrtou skutečností je, že policisté a jejich rodiny jsou neustále pod dohledem veřejnosti. Pátým faktem je fyzická náročnost této práce, zvláště u hlídkových policistů, a zvýšený počet pracovních úrazů. Po prvním vydání *Života s policajtem* jsem doplnila ještě šestý aspekt: dlouhodobá nepřítomnost a odloučení od rodiny, k nimž dochází v důsledku různých krizových situací, způsobených jak přírodou, tak lidským faktorem.

Příklad Dannyho a jeho rodiny názorně ukazuje, v jak obtížné situaci se policista může ocitnout, když se sejde hned několik negativních faktorů najednou. Danny přišel jednou uprostřed noci neočekávaně ze služby. Jeho nadřízený ho uvolnil uprostřed směny a poslal ho

domů, protože Dannyho napadl a ošklivě zbil gang jakýchsi výtržníků. Danny se cítil ponížený, protože přišel o „policajtské štěstí“, jak tomu říkal. Ačkoli neměl zpraelámané kosti ani žádné závažnější zranění, měl na těle spoustu ran, pohmožděnin a byl velmi vyděšený. Při potyčce, která trvala dlouhých pět minut, také málem přišel o služební zbraň. Poté, co se mu spolu s pomocí přivolané posily podařilo členy gangu zatknout, musel od nich ještě snášet urážky a výhrůžky, že ho budou kvůli jeho brutalitě žalovat. Protože se Danny vrátil domů zcela neočekávaně, probudil neúmyslně svoji spící rodinu. První reakcí jeho manželky bylo roztrpčení. Začala na něj ječet, že probudil jejich dítě, které mělo tu noc zažívací potíže a kterému se právě podařilo usnout. Ten měsíc měl Danny hodně nočních služeb a přesčasů. Také Terri, jeho žena, byla vyčerpaná a podrážděná. Byla nevyspalá a otrávená, že musí být stále jenom doma s dítětem a nemůže nikam ven. Frustrovalo ji také to, že přes den dítě stále brečelo a jí se nedařilo ho utišit. V polospánku a v šeru si nevšimla, že má její manžel na těle rány, modřiny a obvazy. Potřeboval v tu chvíli trochu pohodlí a jedině, čeho se mu dostalo, bylo další ponížení.

Danny se musel dostavit k soudu a postavit se tváří v tvář útočníkům a jejich rodinám. O přestávce ho po odchodu se soudní síně až do vstupní haly následovala velká skupina nepřátelsky naladěných osob. Někteří z nich za ním šli až na toalety, kde mu předváděli různá obscenní gesta a vyhrožovali mu. Jediné, co mohl v tu chvíli dělat, bylo, je pozorovat a svědčit před soudem.

Zvěsti o jeho problémech se brzy rozkřikly po okolí. Terri prakticky nemohla vyjít z domu, aby se jí hned někdo neptal, co se stalo. Danny, a dokonce i Terriina vlastní rodina se už nedokázali bavit o ničem jiném než o tomto případu. Zdálo se, že už nikoho nezajímá, jak ona sama zvládá péči o nemocné dítě a o zraněného manžela.

Protože nepadl jediný výstřel a nedošlo k žádnému závažnějšímu zranění, Dannyho nadřazení celou záležitost v podstatě ignorovali. Nikdo se nezajímal o to, co zažil a co cítí. Choval se jako typický poli-

cista – jelikož se cítil zahanbeně, protože ve rvačce prohrál, nepožádal nikoho o pomoc. Jeho tělesná zranění se velmi rychle vyléčila, ale jeho psychická zranění nadále přetrvávala. Nakonec začal trpět žaludečními vředy a začal být velmi podrážděný, což už neušlo pozornosti jeho nadřízených, kteří ho nakonec přeřadili na jinou pozici a doporučili mu, aby vyhledal profesionální psychologickou pomoc.

PRÁCE NA SMĚNY

Lidé, kteří pracují na směny, budou mít vždy trochu odlišný životní styl od těch, kteří na směny nepracují a kterých je v naší společnosti většina. Všichni jsme byli vychovávaní na základě zvyků a očekávání příslušejících našim rodinným tradicím a vytvořených též na základě obrazu rodiny, který nám přináší hromadné sdělovací prostředky. Někdy může být docela šok, když si člověk uvědomí, jak je život policisty vzdálen normálním zaběhlým stereotypům rodinného života, sdíleným ve společnosti.

Práce na směny, zvláště pokud se jedná o noční, je velmi náročná a vždycky určitým způsobem nabourává běžný spánkový režim člověka. Policisté, kteří pracují třeba od půlnoci do rána, mívají někdy sklon k nadměrné konzumaci alkoholu a sedativ, protože mají problém usnout, nebo naopak nadužívají kofein nebo jiné stimulační látky, aby vydrželi vzhůru. V některých lokalitách může být noční služba celkem vzrušující záležitost, při které člověk nedokáže usnout, protože k mnoha zatčením dochází právě mezi půlnocí a ranními hodinami, ale v regionech s nízkou kriminalitou může být pro policistu snaha neusnout mezi druhou a šestou hodinou ranní přímo heroickým výkonem.

Při nočních směnách se člověk může cítit izolovaný od okolního světa. Jeden policista mi vyprávěl, že když jednou on a jeho skupina vyjížděli v noci z policejních garáží, cítil, jako kdyby byli malými čluny, které opouštějí mateřskou loď a směřují do pustého, temného a prázdného oceánu.

I večerní směny, které trvají třeba až do půlnoci, mohou rodinný život rovněž značně narušovat. Jeden otec rodiny mi líčil svoje pocity, když se vrací v jednu v noci domů, zatímco celá jeho rodina už spí. Pokaždé, když přišel do temného, klidného domu, cítil se velmi osaměle a napadlo ho, že by měl dělat něco jiného než si sáhnout do ledničky pro drink a dívat se v televizi na staré filmy. On a jeho manželka proto vymysleli jakýsi rituál. Když se vrátí domů, jsou všechna světla rozsvícená, takže dům působí dojmem, že ho vítá. Jeho manželka mu nechá v počítači textový soubor, v němž mu sděluje všechny novinky, které se udály. On se podívá na děti, vynese koš s odpadky, vypere třeba jednu várku prádla, vyvenčí psa a připraví dětem svačinu do školy. Když to všechno zvládne, jde spát. Jeho činnost po příchodu mu pomáhá přeradit na nižší rychlost, uklidnit se a zapojit se do chodu domácnosti tak, že nemá pocit, že je tu jenom jako hotelový host – na byt a na stravu.

Nedostatek spánku a poruchy spánku se pak mohou negativně projevit na pracovní výkonnosti – a to i u policistů, kteří nejsou během nočních směn vystaveni stresu či nebezpečným situacím. Noční směny také kladou značné nároky i na ostatní členy rodiny, kteří se neustále snaží uklidňovat děti tak, aby jejich maminka nebo tatínek mohli přes den v klidu spát. Manželské páry, které nemají děti, pak většinou tráví více času s přáteli, nemají příliš mnoho času být spolu, a někdy dokonce zjistí, že spí sami častěji, než když byli svobodní. Samoživitelé bez partnerů, kteří pracují na směny a vychovávají děti, jsou pak nuceni rekrutovat různé přátele, rodiče a příbuzné, kteří se jim v době služby o ně starají. Nejtěžší břemeno nesou nepochybně rodiny, kde pracují na směny oba dva rodiče a musí se střídat tak, aby byl pokaždé jeden z nich doma a druhý v práci.

Co se týče spánku, každý člověk má samozřejmě jiné potřeby. Některé lidé, jako je například Annie, jsou „sovy“ a milují noční služby. Annie je navíc nezávislá žena, která chce žít na venkově, protože tu může lyžovat a chodit na ryby. Když dělá noční, nemusí řešit dopravní zácpy a nadřícené „papaláše“. Za noční směny má také mnohem vyšší plat a zorganizovala si svůj režim tak, že využívá času, který může ve dne

trávit doma. Sovám to prostě vyhovuje a dokážou práce na směny využít ve svůj prospěch.

Směny také značně ztěžují plánování víkendových, školních a obecně všech společenských akcí a dovolených. Lidé, kteří mají normální pracovní dobu, nemusí mít vždycky pro nedostatečnou časovou flexibilitu policisty pochopení. Taková přátelství či vztahy mohou časem ochladnout a nakonec úplně skončit.

Práce na směny byla tím nejhorším faktorem, kterému museli Sára a Randy po svatbě přizpůsobovat svůj režim. Museli být mnohem flexibilnější, kreativnější a museli také začít víc plánovat. Po letech ovšem objevili celou řadu skrytých pozitivních hodnot. Přišli na to, že práce na směny umožňuje Randymu, aby trávil s dětmi víc času než jeho přátelé, kteří pracovali od devíti do pěti.

Randy teď dělá noční. Odpoledne jezdí se svým synem trénovat fotbal. Může chodit na odpolední třídní schůzky. Když je jedno z jejich dvou dětí nemocné, jde s ním Sára k doktorovi, zatímco Randy je s tím druhým doma. Nebo může zůstat s nemocným dítětem doma, takže Sára může jít klidně do práce. Přes den také může zajít do banky, na nákup nebo obstarat jiné věci, které by musela Sára zařizovat během své polední přestávky. Někdy zůstane Sára doma, a zatímco jsou děti ve škole, mají s Randym čas sami pro sebe.

Za ta léta se Randy a Sára naučili přizpůsobit a ozvláštnit i způsob, jímž tráví svátky. Protože chtějí všichni oslavit příchod nového roku, namísto silvestrovského přípitku se scházejí na Nový rok ráno u sváteční snídaně. Zjistili, že i jejich děti mají rády kreativní plánování různých neočekávaných akcí a událostí a že milují jedinečné „tradice“, jimiž se žádná jiná rodina na světě nemůže pyšnit. Děti jejich zvyky a rituály považují za jakési speciální rodinné dědictví.

Sára a Randy se také snaží využívat všech dostupných komunikačních technologií. Oba mají „chytrý“ telefon. Když jsou doma, nechávají si zase různé vzkazy na samolepicích papírových lístečcích. Zůstávají tak v kontaktu. Psychoterapeut Guy Shiller si myslí, že policisté podobně

papírky se vzkazy přímo *milují*, protože jim umožňují komunikovat velmi lapidárním a přímočarým stylem. Jedna žena mu kdysi prozradila, že je frustrovaná tím, jak práce na směny zasahuje do jejího sexuálního života, a že jí pomáhá, když partnerovi zanechá třeba vzkaz typu „Mysli na sex“. Slouží jim to prý jako jakási intelektuální předehra.

Protože práce na směny je zřejmě neodmyslitelnou součástí práce policisty, je třeba situace a problémy spojené s tímto faktem řešit ihned a přímo. Je potřeba o nich diskutovat, vyjednávat a vytvářet vhodné strategie, jak se s nimi vypořádat. Veteráni policejních manželství varují, že boj, plísňení a obviňování, pláč a hádky partnera pouze deprimují a vyvolávají v něm pocit viny za něco, co ani on, ani vy nemáte zcela pod kontrolou. Je zcela zbytečné snažit se změnit, co změnit nelze. Tímto jednáním dojde pouze k odcizení mezi oběma partnery. Na druhou stranu to ale neznamená ani to, že svoje pocity potlačíte a budete se zatnutými zuby trpět.

Tipy: Práce na směny

- Pokud se bojíte být v noci sami doma, řekněte to svému partnerovi. Máte právo cítit se ve svém vlastním domě pohodlně a v bezpečí. Zvažte například možnost instalace alarmu, světel spouštěných čidlem nebo zámků na oknech a na dveřích. Kupte si psa. Udělejte si ze svého domova a ze svojí ložnice příjemné místo, kde se budete cítit bezpečně, i když je váš partner zrovna pryč.
- Seznamte se s jinými partnery policistů, kteří jsou v noci nebo o víkendech ve službě. Scházejte se a vyměňujte si zkušenosti. Pokud jste policista a jste samoživitel nebo samoživitelka, snažte se najít podobné osoby a zkuste se domluvit na hlídání svých dětí, v němž se můžete střídat. Nezapomeňte, že váš policajt má nárok na volných 12–16 hodin denně. Zbývá tedy spousta času a vy si nemusíte zoufat, že je jeho službou celý den zabítý.

- Využijte čas, který máte v nepřítomnosti svého partnera k dispozici. Přemýšlejte o tom, jaké činnosti vás intelektuálně, citově a tělesně stimulují a uspokojují.
- Uvědomte si, že směnný provoz vaší domácnosti může být třeba pouze dočasný. Na většině oddělení nakonec policistům většinou umožní přehazovat si podle vlastní potřeby služby mezi sebou nebo si vytvořit vlastní harmonogram střídání.
- Chodte se svým partnerem na rande. Když budete vědět, že máte jednu týdně – třeba v úterý ráno – čas jenom pro sebe, bude to fungovat jako určitá kotva, která vám umožní přečkat zbytek týdne.

PŘESČASY

My Američané jsme vcelku pracovití lidé. Musíme si ale uvědomit, že čím víc hodin trávíme v práci, tím méně času trávíme doma. Motivují nás především finanční důvody. Za dnešní dolar si toho nekoupíme tolik, kolik si za něj koupili naši rodiče, a většina rodin potřebuje dva platy na to, aby si udržela standard, který si mohli naši rodiče dovolit s jedním.

Jsme ambiciózní. Naše kultura nás odměňuje za dosažené výsledky a nahromaděný majetek. Zvláště muži mají dnes pocit, že selhali, když se jim nepodaří vyšplhat na nejvyšší příčky výkonnostního žebříčku, zatímco ženy vnímají skvělou kariéru vybudovanou na úkor rodiny jako velmi problematickou. Dnešní firmy nejsou rodinnému životu také příliš nakloněné. Fungují tak, aby motivovaly a odměňovaly především svobodné zaměstnance, kteří nemají rodinu a jsou ochotní trávit v práci dlouhé hodiny přesčas.

Práce u policie se tímto „hromaděním“ přesčasů určitě také vyznačuje, ačkoli je to jen jedna z mnoha profesí tohoto typu. (V České republice podle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru

příslušníků bezpečnostních sborů, může každý příslušník ozbrojeného sboru, tedy včetně policistů, za jeden kalendářní rok odsloužit až 150 hodin přesčas bez finanční náhrady.) Policista je nucen pracovat přesčas a bývá také za přesčasy mnohem lépe hodnocen. Ve Spojených státech málokterý policista pracuje jenom 40 hodin týdně. Týdenní pracovní dobu prodlužuje celá řada mimořádných činností – různé speciální úkoly, výcvik, příprava na povýšení, studium, účast na soudních přelíčeních a další. Ochota policisty pracovat přesčas je podporována též mírným tlakem ze strany nadřízených. Neochota pracovat přesčas může být totiž vnímána jako odmítnutí podílet se na úspěšném chodu útvaru a odmítnutí svého vlastního dílu přidělené práce. (V ČR nemůže policista vzhledem k zákonu č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů přesčasy do výše 150 hodin za jeden kalendářní rok odmítnout bez udání adekvátního důvodu.) Když jde policista raději domů, než aby se plácal v práci s ostatními „kluky“, mohou si začít ostatní myslet, že je rezervovaný, že se s nimi nechce příliš sbližovat a přátelit. Někteří spolupracovníci ho mohou považovat za nespolehlivého. Vzniká pak určitý tlak a policisté cítí, že když nebudou „jedním z gangu“, jejich kolegové je pak v akci, až půjde do tuhého, dostatečně nepodpoří.

Policistu, který z rodinných důvodů žádá o volno, mohou zase jeho kolegové podezírat z toho, že má nějaké rodinné problémy nebo že se nedokáže s dostatečnou mírou profesionality povznést nad svůj soukromý život. Něco podobného se stalo i Samovi, když si jeho žena Becky jednou na prsou nahmatala podivnou bulku. Becky i Sam z toho byli zděšení. Trvalo jí několik dní, než se dostala k lékaři, a pak několik dalších dlouhých dní, než se dozvěděla výsledky. Becky cítila velkou úzkost – její tetička zemřela na rakovinu prsu a její matka prodělala kdysi mastektomii. Potřebovala, aby byl Sam s ní. Sam byl rozervaný a nedokázal to řešit. Byl u policie teprve krátce, zrovna procházel úvodním výcvikem a měl pocit, že

by to vypadalo špatně, kdyby nechodil do práce. Nikomu ze svých kolegů nebo nadřízených nic neřekl, protože nechtěl, aby ho někdo litoval. Byl tak vyčerpán, že se pokaždé, když se ho někdo zeptal, co s ním je, skoro rozbrečel. S kolegy se pak nepodělil ani o radostnou zprávu, že nádor byl nezhoubný.

Většina policistů má zajisté dojem, že oddanost práci je nezbytnou podmínkou pro služební postup a pro patřičné finanční ohodnocení. Jejich rodiny to ale takhle nevnímají. Pro policisty se může stát přesvědčení o důležitosti povýšení jakousi pastí. Na jednu stranu si totiž myslí, že právě povýšení jim umožní zajistit lépe svoji rodinu, a na druhou stranu pak dochází k tomu, že právě policisté, kteří kvůli povýšení pracují hodně přesčas, jsou potom tak vyčerpaní, že nedokážou kvalitně prožít svůj volný čas a paradoxně se tak odcizují svým nejbližším, kteří byli tak trochu důvodem toho všeho. Jejich rodiny pak nedokážou příliš ocenit extra finance v rodinném rozpočtu, ani možnosti kariérního postupu nebo si myslí, že podobné výhody nepřeváží nad negativními dopady na rodinu.

V souvislosti s prací přesčas nevnímají rodinní příslušníci policistů negativně pouze skutečnou absenci člena rodiny mimo domov. Mnoho rodin policistů si často stěžuje na to, že i když je ten „jejich“ doma, mluví zase o práci, přemýšlí o organizačních problémech nebo se zabývá právě případem, který v práci řeší. Jedná se prostě o běžné pohlcení případem, jenž je intenzivní hlavně u policejních nováčků, které ale může členy jejich rodiny nebo jejich blízké přátele poněkud otravovat. Zdá se vám, že se váš policajt už nedokáže bavit o ničem jiném než o policejní práci. Stává se pro něj ústředním tématem všech rozhovorů, sleduje v televizi všechny pořady, které se týkají policie, a přede všemi přitom nahlas kritizuje činnost zúčastněných protagonistů. Všechny vaše zájmy, všechny ostatní problémy, vaše úspěchy, váš život i životy vašich přátel vyblednou a ve srovnání s dobrodružnou prací policisty pro něj ztrácí patřičnou přitažlivost.

Tipy: Jak na přesčasy

- Řekněte svým blízkým výslovně, že je pro vás vaše rodina důležitá a jedněte podle toho.
- Všichni členové rodiny si mohou vytvořit písemný seznam svých priorit a věcí, které jsou pro ně důležité. Porovnejte si svoje seznamy navzájem.
- Vyžadujte od svého partnera, aby s vámi diskutoval, říkal svoje názory a aby pro něj nebyla jeho práce alibistickou výmluvou.
- Osvojte si některou z technik řešení problémů. Snažte se problémy řešit a zbytečně nekritizovat a nepeskovat.
- Mluvte o hodnotách, které jsou pro vás v životě důležité. Pokud vám nebo vašemu partnerovi jeho zaměstnání poskytuje vzrušení, které mu doma chybí, diskutujte o tom, jak vnést do vašeho osobního života více vzrušení.
- Řešte rozpory tak, že se budete snažit bojovat jak za sebe, tak i za váš vztah. Buďte jako neústupný vyjednávač. Partnerství nemůže fungovat, pokud se jeden z partnerů buď neustále obětuje, nebo je neustále sebestředný a egoistický. Musí tu být rovnováha. Pokud budete soustavně opomíjet svoje vlastní potřeby, nebudete mít po čase nic, co byste mohli druhým lidem dát.
- Akceptujte, že máte se svým partnerem odlišné potřeby a chcete třeba dělat v určitou dobu každý něco jiného. To může být trochu obtížné, protože spolu trávíte tak málo času, ale každý pár potřebuje dosáhnout rovnováhy mezi intimní blízkostí a vlastní autonomií obou partnerů.

- Nezapomeňte na to, že kvalita času stráveného s vašimi dětmi souvisí částečně i s jeho kvantitou. Těžko můžeme se svými dětmi plnohodnotně žít, když je vidáme velmi nepravidelně, protože dětem pokaždé chvíli trvá, než se na vás naladí. Snažte se také, abyste svým dětem neslibovali něco, co pak nemůžete splnit. Bývají z toho velmi zklamané.
- Vezměte si dovolenou. Jeďte na ni s dětmi a jindy to zase zkuste bez dětí. Zkuste si vyrazit na prodloužený víkend nebo třeba i na delší dobu. Jednu dovolenou pojměte jako „tajnou dovolenou“ – jenom se svým partnerem a nikomu přitom neříkejte, kam jedete.
- Vyhradte si ve svém harmonogramu přesně stanovený „čas na partnera“, během něhož se budete bavit o tématech, která jsou pro vás důležitá, nikdy se však v tuto dobu nebavte o práci.
- Snažte se udělat vše pro to, abyste na sebe měli víc času.
- Spravujte rozumně své rodinné finance. Mnoho policistů dělá přesčasy nebo má další zaměstnání jenom proto, že si jejich rodina žije nad poměry. Policisté si někdy pořizují různé drahé hračky – motorové čtyřkolky, rychlostní čluny, silniční a terénní motocykly, velké domy na předměstí a jiné věci. Mladí policisté mohou být někdy nadšení ze stálého příjmu a začínou své výplaty rozhazovat na večírcích a utápět v alkoholu. Mohou se pak zcela zbytečně zadlužit.
- Zkuste někdy dát stranou z celkového příjmu rodiny určité procento peněz, ty pak rozdělte na dvě půlky a převedte je na osobní účty obou partnerů tak, aby měl každý k dispozici peníze na své osobní potřeby.
- Pokud jste nešťastní a svádíte zodpovědnost za tento stav jen na práci svého partnera, může se cítit natolik pod tlakem, že s vámi nebude

chtít žádný problém řešit. Partner, který se cítí být zahnaný do kouta, totiž může chápat svoji práci jako způsob, jak uniknout rozporům a třenicím, ke kterým mezi vámi dochází.

- Učte se kompromisům. Naučte se pracovat se svojí úzkostí, kterou můžete někdy pociťovat, když vyjadřujete nesouhlasné stanovisko. Nemyslete si, že vyjádření nesouhlasného názoru znamená automaticky konec vztahu.
- Komunikujte se svým partnerem. Pokud zjistíte, že se svěřujete s partnerskými problémy nejprve přátelům a příbuzným, je to známka toho, že komunikace s vaším partnerem pravděpodobně neprobíhá tak, jak by měla. Je určitě skvělé bavit se o věcech se svými přáteli a příbuznými, protože se vám třeba uleví, ale nevyřeší to problém, který byste měli řešit především doma se svým partnerem.

NEJISTOTA

Slyšela jsem kdysi výstižnou definici práce u policie – „jsou to tři hodiny nudy, po nichž následují dvě minuty hrůzy a následně pak šest hodin papírování“. Nikdo neví, jak bude služba probíhat, protože práce policisty je prošpikována kritickými situacemi a nepředvídatelnými událostmi. Pro mnoho policistů, kteří milují pestrost a spontánnost, jsou tyto faktory okouzlující, a někdy dokonce i návykové.

Nepředvídatelnost a nejistota může být ale tvrdým oříškem pro rodiny policistů, protože nikdo nikdy neví, co bude za minutu. Neplánované přesčasy nebo neočekávaná účast při soudním přelíčení (které je pak třeba zrušeno nebo odročeno), zatčení, ke kterému dojde na konci směny, případy, které vyžadují mimořádné papírování, záskok za nemocného kolegu, to všechno dokáže zcela rozbořit pečlivě sestavený harmonogram a rodina policisty tím ještě dostává vzkaz, že práce je důležitější než její potřeby.

Jack a Judy se naučili řešit podobné situace, ke kterým dochází v důsledku toho, že se jejich program v poslední minutě změnil. Koupili si druhé auto a mají už zcela běžně vytvořený náhradní plán pro případ, že by Judy zůstala trčet v práci. Vypracovali si systém jakéhosi „odloženého pozvání“. Dohodli se, že když naplánují nějakou akci, která se pak z pracovních důvodů nekoná, počítá se napevno s tím, že bude jenom odložena a že se uskuteční jindy. Už pouhé zavedení tohoto systému ušetřilo jejich rodině mnoho roztrpčení a vzájemné naštvanosti.

Naučit se zvládat nejistotu a nepředvídatelné situace určitě chvíli trvá a je k tomu zapotřebí se o věcech umět pobavit. Možná budete po svém policajtovi chtít, aby vám hned, jak se dozví, že nepřijde, zavolal a řekl vám, kdy přesně přijde a vyřešil s vámi náhradní program. Máte samozřejmě právo na tento základní zdvořilostní telefonát a informaci. Pokud vám váš partner „zapomene“ zavolat, měli byste mu klidně sdělit, že se vás to dotklo a jste naštvaní a že ignorování vašich potřeb a vašeho časového harmonogramu pro vás není přijatelné.

Nabourání časového plánu ale není jediným fenoménem, kterému budete muset čelit. Dalším nevyzpytatelným faktorem je nálada, se kterou se váš milovaný partner vrátí ze služby. Přijde rozjařený poté, co se mu podařilo někoho zatknout, nebo deprimovaný, protože jeho nadřízení nehodnotí jeho výkonnost příliš vysoko? Přijde na smrt unavený, protože telefony se ten den netrhly, nebo podrážděný, protože se mohl ukousat nudou? Existuje mnoho profesí, kde člověk může předvídat, co ho ten den potká, práce policistů, hasičů a zdravotníků ale mezi ně rozhodně nepatří.

Policisté jsou jako lékaři. Práce, kterou vykonávají, je důležitá, a každý úkon, který provedou, může mít nepředvídatelné, vážné následky a je značně riskantní. Policisté jsou si velmi dobře vědomi toho, že všechny jejich kroky mohou být podrobeny zkoumání jejich nadřízených či jiných kontrolních orgánů. Jestli bylo toto vyšetřování iniciováno v důsledku závažného incidentu nebo jenom na základě nějaké pošetilé stížnosti, je nepodstatné. Pro policistu i pro jeho rodinu to vždycky